

Dosarul nr. 2ra-99/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (judecător S. Vasilache)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători M. Anton, V. Cotorobai și I. Țurcan)

## DECIZIE

12 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit  
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul  
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva  
Maria Ghervas  
Sveatoslav Moldovan  
Nicolae Craiu  
Nina Vascan

examinând recursul declarat de Lidia Severin, reprezentată de avocatul Daniela Moraru,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Lidia Severin, reprezentată de avocatul Daniela Moraru, împotriva lui Pavel Perju cu privire la încasarea datoriei de bază, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Pavel Perju, reprezentat de avocatul Dumitru Barbăscumpă, casată hotărârea din 22 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și emisă o nouă hotărâre,

### c o n s t a t ă :

La 22 septembrie 2017, Lidia Severin, reprezentată de avocatul Daniela Moraru, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Pavel Perju cu privire la încasarea datoriei de bază în sumă de 7 000 euro, a dobânzii de întârziere în sumă de 2 701 euro și a dobânzii de întârziere determinate conform art. 619 din Codul civil, pe care urmează să o achite Pavel Perju, chiar și în lipsa vinovăției, dacă nu execută hotărârea judecătorească în termen de 90 de zile de la data când aceasta a devenit definitivă, precum și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d. 6-8).

În motivarea acțiunii, reclamanta Lidia Severin, reprezentată de avocatul Daniela Moraru, a relatat că la 01 septembrie 2015, Pavel Perju a întocmit o recipisă prin care și-a asumat obligația de a-i restitui reclamantei suma de 7 000 euro, împrumutată anterior de la reclamantă, până la data de 01 octombrie 2015.

Reclamanta a susținut că Pavel Perju nu i-a restituit împrumutul în sumă de 7 000 euro, chiar dacă reclamanta i-a adresat multiple solicitări în acest sens.

Reclamanta a indicat că dobânda de întârziere în sumă de 2 701 euro a fost calculată pentru perioada 02 octombrie 2015 – 04 iulie 2017, în temeiul prevederilor art. 585 și 619 alin. (1)-(2) din Codul civil.

Prin hotărârea din 22 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă integral cererea de chemare în judecată. S-a încasat în beneficiul Lidiei Severin, din contul lui Pavel Perju, datoria la împrumut în sumă de 7 000 euro și dobânda de întârziere în sumă de 2 701 euro, iar în total, suma de 9 701 euro în lei moldovenești la cursul stabilit de Banca Națională a Moldovei la data executării obligației. S-au încasat în beneficiul Lidiei Severin, din contul lui Pavel Perju, cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat achitate în sumă de 6 112, 12 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 3 000 lei, iar în total, suma de 9 112, 12 lei (f.d. 116-119).

La 06 martie 2019, Pavel Perju, reprezentat de avocatul Dumitru Barbăscumpă, a declarat apel împotriva hotărârii din 22 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d. 115).

Prin decizia din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Pavel Perju, reprezentat de avocatul Dumitru Barbăscumpă. A fost casată integral hotărârea din 22 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Lidia Severin împotriva lui Pavel Perju (f.d. 170-178).

La 30 septembrie 2019, Lidia Severin, reprezentată de avocatul Daniela Moraru, a declarat, prin intermediul oficiului poștal, recurs împotriva deciziei din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și menținerea hotărârii din 22 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, precum și încasarea taxei de stat în sumă de 1 000 lei, achitate pentru cererea de recurs (f.d. 184-190; 193).

În motivarea recursului, recurenta Lidia Severin, reprezentată de avocatul Daniela Moraru, a invocat că instanța de apel a apreciat arbitrar probele ce țin de contractul de împrumut încheiat între recurentă și Pavel Perju.

În particular, recurenta a susținut că instanța de apel nu a reflectat în decizia sa motivele concluziilor privind admiterea probelor prezentate de Pavel Perju și respingerea probelor prezentate de recurentă.

Aici, recurenta a specificat că probele prezentate de Pavel Perju nu sunt altceva decât alegații.

Totodată, recurenta a relevat că instanța de apel a apreciat arbitrar probele și prin aceea că soluția sa este bazată pe o probă inadmisibilă, și anume pe înregistrarea audio-video ascunsă, prezentată de Pavel Perju.

În context, recurenta a notat că după cum a declarat și în ședința de judecată a primei instanțe, aceasta nu recunoaște că este persoana din respectiva înregistrare audio-video ascunsă și nici nu cunoaște despre vreo conversație avută cu Pavel Perju în perioada de referință.

Colegiul reține că la 17 ianuarie 2020, reprezentantul intimatului Pavel Perju, avocatul Dumitru Barbăscumpă, a recepționat copia cererii de recurs depuse de Lidia Severin, reprezentată de avocatul Daniela Moraru, împotriva deciziei din

27 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, fapt probat prin avizul de primire nr. DS2035959577AS (f.d. 208).

La fel, la 21 ianuarie 2020, intimatul Pavel Perju a recepționat copia cererii de recurs depuse de Lidia Severin, reprezentată de avocatul Daniela Moraru, împotriva deciziei din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, fapt probat prin avizul de primire nr. DS2035959578AS (f.d. 209).

Însă, intimatul Pavel Perju nu și-a valorificat dreptul de a depune referință la recursul declarat de Lidia Severin, reprezentată de avocatul Daniela Moraru.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum rezultă din materialele cauzei, și anume din extrasul din poșta electronică a grefierului instanței de apel, reprezentantul recurentei Lidia Severin, avocatul Daniela Moraru, a recepționat copia scanată a deciziei integrale din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău la data de 01 august 2019 (f.d. 180).

Aici, Colegiul consideră necesar să menționeze că la materialele cauzei nu este anexată și dovada recepționării nemijlocit de către recurenta Lidia Severin a copiei deciziei integrale din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Astfel, în raport cu recurenta Lidia Severin, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău a expirat la data de 01 octombrie 2019.

Drept urmare, luând în considerare că recurenta Lidia Severin, reprezentată de avocatul Daniela Moraru, a declarat recurs împotriva deciziei din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău la data de 30 septembrie 2019, Colegiul ajunge la concluzia că recurenta Lidia Severin, reprezentată de avocatul Daniela Moraru, s-a conformat prevederilor legale, încadrându-se în termenul de declarare a recursului prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Prin încheierea din 29 ianuarie 2020 a Curții Supreme de Justiție, a fost considerat admisibil recursul declarat de Lidia Severin, reprezentată de avocatul Daniela Moraru, împotriva deciziei din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 213-214).

Verificând decizia din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului declarat de Lidia Severin, reprezentată de avocatul Daniela Moraru, casarea deciziei din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și menținerea hotărârii din 22 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, precum și încasarea în beneficiul Lidiei Severin, din contul lui Pavel Perju, a sumei de 1 000 lei cu titlu de taxă de stat achitată pentru cererea de recurs împotriva deciziei din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, pentru motivele ce se succed.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în

cererea de recurs.

În speță, Colegiul nu consideră oportun de a invita participanții la proces și reprezentanții acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs, deoarece criticele recurente Lidia Severin, reprezentată de avocatul Daniela Moraru, au fost expuse cu suficientă claritate.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă stipulează că instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din materialele cauzei, Colegiul constată că la 22 septembrie 2017, Lidia Severin, reprezentată de avocatul Daniela Moraru, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Pavel Perju cu privire la încasarea datoriei de bază în sumă de 7 000 euro, a dobânzii de întârziere în sumă de 2 701 euro și a dobânzii de întârziere determinate conform art. 619 din Codul civil, pe care urmează să o achite Pavel Perju, chiar și în lipsa vinovăției, dacă nu execută hotărârea judecătorească în termen de 90 de zile de la data când aceasta a devenit definitivă, precum și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d. 6-8).

Colegiul reține că Lidia Severin, în calitate de împrumutător, a invocat neexecutarea de către Pavel Perju, în calitate de împrumutat, a obligației de restituire a împrumutului în sumă de 7 000 euro, or la 05 februarie 2006, Lidia Severin a încheiat cu Pavel Perju un contract de împrumut și i-a transmis suma de 7 000 euro.

Totodată, Lidia Severin a prezentat originalul recipisei din 01 septembrie 2015, semnate de Pavel Perju, în care acesta a indicat că la 05 februarie 2006, a primit de la Lidia Severin suma de 7 000 euro cu titlu de împrumut, obligându-se să restituie această sumă până la data de 01 octombrie 2015 (f.d. 56).

Conform art. 210 alin. (1) din Codul civil în redacția în vigoare la data aplicabilă speței, trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.

Potrivit art. 210 alin. (2) din Codul civil în redacția în vigoare la data aplicabilă speței, în cazul în care, conform legii sau învoielii între părți, actul juridic trebuie încheiat în scris, el poate fi încheiat atât prin întocmirea unui singur înscris, semnat de părți, cât și printr-un schimb de scrisori, telegrame, telefonograme, altele asemenea, semnate de partea care le-a expediat.

În conformitate cu art. 867 alin. (1) din Codul civil în redacția în vigoare la data aplicabilă speței, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen,

calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Totodată, Colegiul relevă că potrivit art. 700 alin. (1) din Codul civil în redacția în vigoare la data aplicabilă speței, pentru valabilitatea unui contract prin care se recunoaște existența unei obligații este necesară o declarație scrisă de recunoaștere.

Așadar, în speță, valabilitatea contractului de împrumut depinde de emiterea unei declarații scrise despre recunoașterea obligației de către partea care și-a asumat obligația.

Colegiul decelează că Lidia Severin a indicat că recipisa din 01 septembrie 2015 reprezintă o declarație scrisă de recunoaștere de către Pavel Perju a tuturor clauzelor esențiale ale contractului de împrumut încheiat la data de 05 februarie 2006.

Iar, Pavel Perju a confirmat în ședințele de judecată ale instanțelor ierarhic inferioare faptul că a semnat recipisa din 01 septembrie 2015.

Cu toate acestea, Pavel Perju a susținut că este lipsită de cauză obligația sa de a-i restitui Lidiei Severin suma de 7 000 euro, deoarece Lidia Severin nu i-ar fi transmis această sumă de bani, și că ar fi semnat recipisa din 01 septembrie 2015 sub presiunea fostei sale soții, Olesea Severin, fiindcă aceasta ar fi început să-i creeze impedimente în întreprinderile cu copiii comuni.

În susținerea acestui argument, Pavel Perju a prezentat instanței de judecată o înregistrare audio-video, efectuată în mod ascuns, ce ține de o conversație între Lidia Severin și Pavel Perju din vara anului 2018, în care Lidia Severin ar fi confirmat că nu i-a transmis lui Pavel Perju suma de 7 000 euro.

Colegiul consideră că este neîntemeiat argumentul lui Pavel Perju precum că este lipsită de cauză obligația sa de a-i restitui Lidiei Severin suma de 7 000 euro, deoarece Lidia Severin nu i-ar fi transmis această sumă de bani, și că ar fi semnat recipisa din 01 septembrie 2015 sub presiunea fostei sale soții, Olesea Severin, fiindcă aceasta ar fi început să-i creeze impedimente în întreprinderile cu copiii comuni, din următoarele raționamente.

Prima instanță a menționat că înregistrarea audio-video pe care a prezentat-o pârâtul Pavel Perju și care constituie dovada principală a celor susținute de Pavel Perju nu este o probă admisibilă în sensul art. 146 din Codul de procedură civilă, deoarece înregistrarea audio-video a fost efectuată în mod ascuns.

Însă, Colegiul relevă că instanța de apel a considerat că este eronată această concluzie a primei instanțe, care a remarcat că după cum rezultă din materialele cauzei, reprezentantul Lidiei Severin, avocatul Daniela Moraru, nu a negat existența discuției purtate între Lidia Severin și Pavel Perju, pe care acesta a înregistrat-o.

În conformitate cu art. 130 alin. (3) din Codul de procedură civilă, fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Conform art. 146 alin. (1) din Codul de procedură civilă, persoana care prezintă o înregistrare audio-video pe un suport electronic sau de altă natură ori

solicită reclamarea unor astfel de înregistrări este obligată să indice persoana care a efectuat înregistrarea, timpul și condițiile înregistrării.

Art. 146 alin. (2) din Codul de procedură civilă statuează că nu poate servi ca probă înregistrarea audio-video ascunsă dacă nu este permisă prin lege.

În concepția Curții Europene a Drepturilor Omului, admisibilitatea probelor și aprecierea acestora sunt în primul rând de competența dreptului intern și a instanțelor de judecată naționale (Moreira de Azevedo v. Portugalia din 23 octombrie 1990, pct. 83-84).

Cu toate acestea, conform Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, caracterul echitabil al procedurii civile este evaluat în lumina întregii proceduri, în special a modului în care au fost colectate probele (Elsholz v. Germania din 13 iulie 2000, pct. 66). Trebuie așadar să se asigure că mijloacele de probă au fost prezentate astfel încât să garanteze un proces echitabil (Blücher v. Republica Cehă din 11 ianuarie 2005, pct. 65).

Aici, Colegiul reliefează că discuția pe care Pavel Perju susține că a avut-o cu Lidia Severin și pe care a înregistrat-o este una privată, de natură a fi protejată prin prevederile art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Iar, înregistrarea audio-video a unei persoane, în lipsa consimțământului prealabil al acesteia, este acceptabil doar dacă este efectuată cu bună-credință în exercitarea libertății de exprimare.

Respectiv, rezultă cu certitudine că discuția pe care Pavel Perju susține că a avut-o cu Lidia Severin și pe care a înregistrat-o, fiind protejată prin prevederile art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, nu este permisă prin lege, deoarece Pavel Perju nu a efectuat-o cu bună-credință în exercitarea libertății de exprimare, ci anume în scopul de a o prezenta în calitate de probă instanței de judecată, contrar prevederilor art. 146 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

Iar, din materialele cauzei nu rezultă că Lidia Severin sau reprezentantul său, avocatul Daniela Moraru, ar fi confirmat vreodată pe parcursul examinării cauzei că Lidia Severin a cunoscut despre faptul respectivei înregistrări audio-video.

Cu titlu subsidiar, Colegiul observă că instanța de apel, deși a constatat inexistența contractului de împrumut între Lidia Severin și Pavel Perju, greșit a invocat prevederile art. 217 alin. (1) din Codul civil în redacția în vigoare la data aplicabilă speței, or instituția nulității actului juridic este aplicabilă doar în cazul existenței actului juridic, ceea ce înseamnă că soluția instanței de apel este una contradictorie.

Mai mult, Colegiul relevă că însuși Pavel Perju nu a solicitat instanței de judecată declararea nulității absolute a recipisei din 01 septembrie 2015, deși Pavel Perju nu a fost lipsit de posibilitatea de a înainta o astfel de solicitare, în condițiile în care a susținut că nu are niciun raport juridic de împrumut cu Lidia Severin.

Totodată, Colegiul nu reține argumentul lui Pavel Perju precum că acesta ar fi semnat recipisa din 01 septembrie 2015 sub presiunea fostei sale soții, Olesea Severin, fiindcă aceasta ar fi început să-i creeze impedimente în întrevederile cu

copiii comuni, deoarece prin hotărârea din 26 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, devenită irevocabilă, domiciliul copiilor minori ai lui Pavel Perju și ai Olesei Severin a fost stabilit anume cu Pavel Perju (f.d. 144).

De asemenea, Colegiul reține că instanța de apel nu a indicat de ce anume semnarea recipisei de către Pavel Perju la o perioadă de 9 ani de la încheierea contractului de împrumut cu Lidia Severin ar duce la constatarea inexistenței raportului de împrumut, or acest fapt nu contravine legislației în vigoare.

Prin urmare, este corectă concluzia primei instanțe privind constatarea raportului juridic de împrumut între Lidia Severin și Pavel Perju.

Iar, conform art. 867 alin. (1) din Codul civil în redacția în vigoare la data aplicabilă speței, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

În continuare, Colegiul consideră că este neîntemeiat și argumentul lui Pavel Perju precum că de fapt, în recipisa din 01 septembrie 2015 este indicată cu titlu de împrumut suma de 7 000 lei românești, și nu suma de 7 000 euro.

Art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Conform art. 148 alin. (1) din Codul de procedură civilă, pentru elucidarea unor aspecte din domeniul științei, artei, tehnicii, meșteșugurilor artisanale și din alte domenii, apărute în proces, care cer cunoștințe speciale, instanța dispune efectuarea unei expertize, la cererea părții sau a unui alt participant la proces, iar în cazurile prevăzute de lege, din oficiu. Actele reviziei ori ale inspecțiilor departamentale, precum și raportul scris al specialistului, nu pot înlocui raportul de expertiză și nici exclude necesitatea efectuării expertizei în aceeași problemă.

Colegiul constată că în ședința de judecată a primei instanțe din 01 martie 2018, reprezentantul pârâtului Pavel Perju, avocatul Dina Potereanu, a înaintat un demers privind efectuarea expertizei, pentru a stabili dacă suma împrumutului din recipisa din 01 septembrie 2015 este indicată în euro sau în lei românești (f.d. 57; 60-61).

Astfel, prin încheierea din 01 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost admis demersul respectiv, efectuarea expertizei fiind pusă în sarcina Centrului Național de Expertize Judiciare, iar prin încheierea din 28 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost numită expertiza judiciară, expertului fiind pusă întrebarea dacă suma împrumutului din recipisa din 01 septembrie 2015 este indicată în euro sau în lei românești (f.d. 59; 68-69).

Însă, după cum rezultă din încheierea din 25 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, expertiza nominalizată nu a fost efectuată din motiv că solicitantul expertizei, pârâtul Pavel Perju, nu a achitat plata pentru efectuarea acesteia (f.d. 85).

În conformitate cu art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Deci, Colegiul notează că în cadrul examinării cauzei în prima instanță, pârâțul Pavel Perju a pierdut interesul de a obține expertiza tehnică a recipisei din 01 septembrie 2015, de al cărei drept era liber să dispună în baza încheierii din 28 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

În același context, este de menționat că într-un asemenea caz legislația în vigoare nu prevede dreptul instanței de judecată de a dispune din oficiu efectuarea expertizei, iar prima instanță a purces la aprecierea recipisei din 01 septembrie 2015 în baza rigorilor prevăzute de art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Astfel, prima instanță corect a concluzionat că în recipisa din 01 septembrie 2015 este indicată cu titlu de împrumut suma de 7 000 lei euro, și nu suma de 7 000 lei românești, în condițiile în care, în final, pârâțul Pavel Perju nu a manifestat interes în expertizarea tehnică a acestei recipise și nu a prezentat nicio probă pertinentă, admisibilă și veridică în susținerea propriei versiuni.

Conform art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, ale cărui prevederi au fost invocate de recurenta Lidia Severin, reprezentată de avocatul Daniela Moraru, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În speță, Colegiul conchide că sunt incidente prevederile art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, deoarece instanța de apel a apreciat arbitrar probele, ceea ce a dus la soluționarea greșită a cauzei.

Or, o apreciere arbitrară a probelor înseamnă o apreciere abuzivă, după bunul plac, dar nu după intima convingere, cu încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor stabilite de art. 130 din Codul de procedură civilă.

Prevederile art. 130 din Codul de procedură civilă trebuie înțelese și aplicate prin prisma principiilor constituționale privind înfăptuirea justiției în numele legii. Totodată, acestea urmează a fi corelate cu întreaga reglementare a aprecierii probelor, care oferă garanții suficiente pentru realizarea acestei operațiuni numai în temeiul legii, pe bază de criterii obiective, în afara arbitrariului și cu respectarea dreptului justițiabililor la un proces echitabil.

În acest sens, noțiunea de „intimă convingere” nu are sensul de opinie subiectivă, ci acela al certitudinii dobândite de judecător în urma examinării tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele, în mod obiectiv și călăuzindu-se de lege.

În particular, Colegiul constată că instanța de apel, care și-a fundamentat

soluția anume pe concluziile desprinse din înregistrarea audio-video pe care a prezentat-o Pavel Perju, nu urma să admită această înregistrare în calitate de probă, deoarece însăși aprecierea acesteia contravine prevederilor art. 130 alin. (3) în coroborare cu art. 146 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după cum corect a indicat prima instanță.

Iar, în lipsa înregistrării audio-video pe care a prezentat-o Pavel Perju, care nu poate fi admisă ca probă în prezentul litigiu, Colegiul nu găsește niciun temei legal de a se distanța de constatările primei instanțe, care a reținut că la 05 februarie 2006, Lidia Severin a încheiat cu Pavel Perju un contract de împrumut și i-a transmis suma de 7 000 euro, Pavel Perju obligându-se să-i restituie Lidiei Severin această sumă până la data de 01 octombrie 2015, după cum rezultă din recipisa din 01 septembrie 2015, semnată de Pavel Perju.

În succesiunea celor relatate, Colegiul notează că aceste erori judiciare au dus la soluționarea greșită a cauzei, însă instanța de recurs este în drept să le corecteze prin menținerea hotărârii primei instanțe, care a aplicat corect legea materială și procedurală ce urma a fi aplicată în speța dedusă judecării.

Or, prin hotărârea din 22 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă integral cererea de chemare în judecată înaintată de Lidia Severin, reprezentată de avocatul Daniela Moraru, împotriva lui Pavel Perju cu privire la încasarea datoriei de bază, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată. S-a încasat în beneficiul Lidiei Severin, din contul lui Pavel Perju, datoria de bază în sumă de 7 000 euro și dobânda de întârziere în sumă de 2 701 euro, iar în total, suma de 9 701 euro în lei moldovenești la cursul valutar stabilit de Banca Națională a Moldovei la data executării obligației. S-au încasat în beneficiul Lidiei Severin, din contul lui Pavel Perju, cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat achitate în sumă de 6 112, 12 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 3 000 lei, iar în total, suma de 9 112, 12 lei (f.d. 116-119).

Așadar, în conformitate cu art. 514 din Codul civil în redacția în vigoare la data aplicabilă speței, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 512 alin. (1) din Codul civil în redacția în vigoare la data aplicabilă speței, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Potrivit art. 871 alin. (1) din Codul civil în redacția în vigoare la data aplicabilă speței, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract.

Astfel, prima instanță corect a conchis că în baza contractului de împrumut încheiat între Lidia Severin, în calitate de împrumutător, și Pavel Perju, în calitate de împrumutat, la 05 februarie 2006, Pavel Perju este ținut să-i restituie Lidiei Severin datoria de bază în sumă de 7 000 euro, deoarece acesta nu i-a restituit Lidiei Severin suma respectivă până la data de 01 octombrie 2015, așa cum s-a convenit.

Iar, în conformitate cu art. 872 alin. (1) din Codul civil în redacția în vigoare

la data aplicabilă speței, în cazul în care împrumutatul nu restituie în termen împrumutul, împrumutătorul poate cere pentru întreaga sumă datorată o dobândă în mărimea prevăzută la art. 619 dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Respectiv, prima instanță corect a ajuns și la concluzia că împrumutatul Pavel Perju urmează să-i achite împrumutătorului Lidia Severin dobânda de întârziere în sumă de 2 701 euro, calculată pentru perioada 02 octombrie 2015 – 04 iulie 2017, deoarece Pavel Perju nu i-a restituit Lidiei Severin suma de 7 000 euro până la data de 01 octombrie 2015, așa cum s-a convenit.

În această conjunctură, având în vedere limitele judecării recursului și ținând cont de faptul că apelantul Pavel Perju, contestând cu apel hotărârea din 22 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, nu a contestat însuși calculul sumei adjuocate în beneficiul Lidiei Severin cu titlu de dobândă de întârziere, precum și nici calculul sumelor adjuocate în beneficiul Lidiei Severin cu titlu de cheltuieli de judecată, ci doar temeinicia pretențiilor respective în calitatea acestora de pretenții subsecvente solicitării Lidiei Severin privind încasarea datoriei de bază, Colegiul nu va examina corectitudinea calculelor enunțate.

În continuare, Colegiul notează că potrivit art. 82 din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.

Art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede că instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Conform art. 94 alin. (3) din Codul de procedură civilă, prevederile alin. (1) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii.

Pe cale de consecință, din motiv că recurenta Lidia Severin a achitat taxa de stat în sumă de 1 000 lei pentru cererea de recurs, fapt confirmat prin copia chitanței de plată din 30 septembrie 2019, anexată la materialele cauzei, și a solicitat compensarea acestei cheltuieli, Colegiul, ca efect al admiterii cererii de recurs, va dispune încasarea în beneficiul Lidiei Severin, din contul lui Pavel Perju, a sumei de 1 000 lei cu titlu de taxă de stat achitată pentru cererea de recurs împotriva deciziei din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 194).

Luând în considerare problemele de drept invocate în speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Lidia Severin, reprezentată de avocatul Daniela Moraru, de a casa decizia din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și de a menține hotărârea din 22 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, precum și de a încasa în beneficiul Lidiei Severin, din contul lui Pavel Perju, suma de 1 000 lei cu titlu de taxă de stat achitată pentru cererea de recurs împotriva deciziei din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) și alin. (3) din Codul de procedură

civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Lidia Severin, reprezentată de avocatul Daniela Moraru.

Se casează decizia din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 22 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Lidia Severin, reprezentată de avocatul Daniela Moraru, împotriva lui Pavel Perju cu privire la încasarea datoriei de bază, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Se încasează în beneficiul Lidiei Severin, din contul lui Pavel Perju, suma de 1 000 lei cu titlu de taxă de stat achitată pentru cererea de recurs împotriva deciziei din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,  
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Maria Ghervas

Sveatoslav Moldovan

Nicolae Craiu

Nina Vascan